

УДК 1(075.8)

В. Стародубець

(Інститут економіки і підприємництва (м. Тернопіль))

БУТТЯ ЯК ПОБУТ

Онтологічні проблеми є традиційними у філософській системі практично кожного мислителя впродовж всього історико-філософського періоду. Проблема полягає в специфіці мислення буття як загального, оскільки в реальному житті ми пізнаємо якісні характеристики окремих речей, явищ і процесів виключно через їх конкретні властивості.

Суперечність починається вже в першому пізнавальному акті, адже мислити буття як загальне можливо лише шляхом абстрагування від побутових конкретностей як одиничного, так і особливого. Іншими словами, „впіймати” людське буття можливо лише вирвавши конкретну людину з її побуту. Проте людське життя є суцільним потоком побутових умов існування. При цьому людина ставить постійні питання свого побуту, розглядаючи їх як окремі ланки в ланцюгу розв’язання проблеми сенсу власного існування.

Мовні форми вираження проблеми буття піднімає людину до рівня світоглядно-філософського прохача, який хоче почути відповідь, а не додаткову проблему в процесі самостійного життєвого пошуку. Спеціалісти-філософи, як правило, теоретизують питання побуту, абстрагуючись від конкретних умов конкретних людей. І в цьому сенсі філософи значною мірою завинили перед людством, беручи від нього конкретику, не даючи натомість конкретних відповідей.

Розуміння того, що світ існує, ще не є достатнім для того, аби раціонально довести себе до стану спокою на підставах власного існування, адже наявність останнього не відповідає на питання правильного, щасливого, безпомилкового існування тощо. Тому і розводяться парадигми буття і побуту в різні площини, рівні та ін. Побут як безпосереднє буття фактично розуміється як сукупність випадкових моментів матеріально незначного, повсякденного, такого, що радше заважає інтелекту, а не каталізує його розвиток.

Разом з тим варто не абстрагуватися від проблеми побуту (у нашому варіанті підходу), а уявити його цілісним утвором, пронизаним субстанцією існування. Ось чому філософський раціоналізм робить ухил до ірраціонального сприйняття, як трансцендентного так і іманентного переживання життя у побуті.

Ми не можемо на раціональному рівні „помислити” побут, хоча дуже хочемо це зробити. Найближче стає найвіддаленішим раціональним, тому інтуїтивно пронизується ірраціоналізмом. Своєрідна натуралізація буття могла би наблизитись до інтелектуалізації побуту як спонуки до творчості.

Проблема полягає в неможливості аналітичного пізнання творчості. Адже остання є завжди синтетичним феноменом, що протікає за принципом нелінійності і може уявлятися як певний потік ґештальтів само розгортання апріорної сутності. В такому разі буття є нескінченною актуалізацією задатків духовних людських сутнісних сил.